

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.
WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIAT.

Redakcja, Administracja i Ekspedycja: ul. Miodowa Nr 22. Telefon Redakcji 11-44-05. Telefon Administracji 11-80-13. Telefon Ekspedycji 11-80-19. Ogłoszenia: ul. Królewska 5. Kasa czynna od godz. 8 i pół do 1 po pld., w soboty do g. 12 w pld. Konto czekowe w P. K. O. — 730.

Oddziały „Monitora Polskiego”:
BYDGOSZCZ, Gdańska 22, tel. 15-74; GDAŃSK, Neugarten 27, tel. 240-79; GDYNIA, Skwer Kościuszki 16, tel. 17-20; KATOWICE, Al. 3 Maja 34, tel. 305-65 i 310-91; KRAKÓW, Rynek Główny 6, tel. 104-99 i 105-00; LWÓW, Akademicka 11, tel. 200-20, 200-45; ŁÓDŹ, Piotrkowska 121, tel. 101-11 i 115-24; POZNAŃ, Fredry 8, tel. 28-57, 28-58; TORUŃ, Pl. Bankowy 2, tel. 12-63; WILNO, Mickiewicza 15 m. 5, tel. 6-74, 17-85 i 18-75.

TRESC DZIAŁU URZĘDOWEGO:

Zarządzenia Władz Naczelnych:

Poz. 416. Zarządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 28 lipca 1939 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych, Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu oraz Komunikacji o określeniu kategorii osób podlegających obowiązkowi rejestracji do świadczeń osobistych w przemyśle i rzemiośle.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 19 lipca 1939 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o egzaminach kierowników technicznych zakładów mleczarskich. (Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 28 lipca 1939 r. Nr 65, poz. 444).

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 3 lipca 1939 r. o granicach uchybień obiegowych dla zegarów znajdujących się w miejscach publicznych. (Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 14 lipca 1939 r. Nr 62, poz. 414).

WYSZEDŁ Z DRUKU NR 66 DZIENNIKA
USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z
DNIA 29 LIPCA 1939 R., ZAWIERAJĄCY
TREŚĆ NASTĘPUJĄCĄ:

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

Poz. 445 — z dnia 21 lipca 1939 r. o określeniu terminu wygaśnięcia ustawy o wykonywaniu zasady nieinterwencji w sprawy wewnętrzne Hiszpanii.

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Poz. 446 — Spraw Wewnętrznych z dnia 7 lipca 1939 r. o zniesieniu gminy wiejskiej Jelna i o utworzeniu gminy wiejskiej Ruda Łańcucka w powiecie łańcuckim, województwie lwowskim.

Poz. 447 — Spraw Wewnętrznych z dnia 7 lipca 1939 r. o zmianie granic gmin miejskich i wiejskich w powiecie i województwie poznańskim.

Poz. 448 — Spraw Wewnętrznych z dnia 11 lipca 1939 r. o zmianie granic gmin miejskich i wiejskich w powiecie jarocińskim, województwie poznańskim.

Poz. 449 — Spraw Wewnętrznych z dnia 11 lipca 1939 r. o cofnięciu zniesienia gminy wiejskiej Goraj w powiecie biłgorajskim, województwie lubelskim.

Poz. 450 — Spraw Wewnętrznych II z dnia 13 lipca 1939 r. o statucie wzorowym ochotniczych straży pożarnych.

Poz. 451 — Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych z dnia 21 lipca 1939 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu, Komunikacji oraz Opieki Społecznej o rejestracji osób obowiązanych do świadczeń osobistych.

OŚWIADCZENIA RZĄDOWE:

Poz. 452 — z dnia 7 lipca 1939 r. w sprawie ratyfikacji i wymiany dokumentów ratyfikacyjnych protokołu dodatkowego, podpisanego w Bukareszcie dnia 9 lutego 1938 r., do konwencji handlowej i nawigacyjnej między Polską a Rumunią z dnia 23 czerwca 1930 r.

Poz. 453 — z dnia 12 lipca 1939 r. w sprawie ratyfikacji i wymiany dokumentów ratyfikacyjnych porozumienia między Polską a Szwajcarią z dnia 23 listopada 1938 r., dotyczącego zmiany tekstu wzoru świadectwa pochodzenia na szwajcarskie plecionki do kapeluszy.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Zarządzenia Władz Naczelnych.

416.
ZARZĄDZENIE
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ
z dnia 28 lipca 1939 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych, Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu oraz Komunikacji o określeniu kategorii osób podlegających obowiązkowi rejestracji do świadczeń osobistych w przemyśle i rzemiośle.

Na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 1939 r. o obowiązku rejestracji i dostarczania danych do celów świadczeń osobistych (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 309) zarządza się co następuje:

§ 1.

1. Rejestracji do świadczeń osobistych podlegają osoby posiadające umiejętność wykonywania czynności zawodowych w rzemiośle (z zastrzeżeniem ust. 2) i w przemysłach: górniczym, hutniczym, metalowym, chemicznym, elektrotechnicznym, mineralnym, naftowym, włókienniczym, odzieżowym, drzewnym i korkowym, garbarsko-skórnym, spożywczym, papierniczym, graficznym, budowlanym, wodociągowo-kanalizacyjnym.

2. Nie podlegają rejestracji do świadczeń osobistych osoby należące do następujących zawodów: bieliźniarze, cholewkarze, cukiernicy, farbierze, fryzjerzy, garncarze, intrologatorzy, kapelusznicy, koszykarze, krawcy damscy (krawcowe), krawcy męscy, pasmanteryjnicy, perukarze, piernikarze, pozłotnicy-meblarze, rzeźbiarze (snycerze), szewcy, szmuklerze oraz szmuklerze-hafciarze.

§ 2.

Za posiadające umiejętność wykonywania czynności zawodowych, w rozumieniu § 1 ust. 1, uważa się osoby, które:

- 1) ukończyły szkołę zawodową niższą, średnią lub wyższą; albo
- 2) osiągnęły praktyczne przygotowanie zawodowe, zakończone złożeniem z pomyślnym wynikiem egzaminu czeladniczego lub potwierdzone otrzymaniem równorzędnego świadectwa; bądź
- 3) pracowały na stanowiskach (spełniały czynności), których objęcie wymaga:
 - a) co najmniej dwuletniego szkolenia (przyuczenia) w przemysłach spożywczym, włókienniczym, odzieżowym, graficznym, budowlanym lub wodociągowo-kanalizacyjnym,
 - b) co najmniej jednorocznego szkolenia (przyuczenia) w przemysłach górniczym, hutniczym, metalowym, chemicznym, elektrotechnicznym, mineralnym, naftowym, garbarsko-skórnym, drzewnym i korkowym lub papierniczym.

§ 3.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

w z. Ministra Opieki Społecznej:
(—) dr T. Garbusiński,
Podsekretarz Stanu.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 19 lipca 1939 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o egzaminach kierowników technicznych zakładów mleczarskich.

Na podstawie art. 2 ust. (1) pkt 2) ustawy z dnia 22 kwietnia 1936 r. o mleczarstwie (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 272) zarządzam co następuje:

§ 1. 1. Osoby, które między 1 listopada 1936 r. a 15 maja 1938 r. były kierownikami technicznymi mleczarni, maślarni lub serowni, zgło-

szonych do izby rolniczej celem zarejestrowania, mają ukończoną co najmniej szkołę powszechną I stopnia i co najmniej 5 lat pracowały w mleczarni, maślarni lub serowni, a których zawodowe przygotowanie nie odpowiada wymaganiom, określonym w §§ 27 — 30 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 15 października 1936 r. o pomieszczeniach i urządzeniach zakładów mleczarskich oraz o zawodowym przygotowaniu kierowników tych zakładów (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 568) zmienionego rozporządzeniem z dnia 27 kwietnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 294), — powinny do dnia 1 lipca 1941 r. złożyć egzamin przed jedną z komisji egzaminacyjnych, utworzonych przy szkołach, wymienionych w § 29 ust. (1) przytoczonego rozporządzenia, lub przy szkołach akademickich, na których są wykładane przedmioty z zakresu technologii przemysłu fermentacyjnego.

2. Osoby, określone w ust. 1, powinny do dnia 1 listopada 1939 r. zawiadomić właściwą komisję egzaminacyjną o zamiarze poddania się egzaminowi pod rygorem utraty prawa składania egzaminu.

3. Komisje egzaminacyjne wyznaczają dla poszczególnych osób terminy egzaminów oraz zawiadomią każdą z nich o wyznaczonym terminie przynajmniej na trzy miesiące przed tym terminem.

§ 2. 1. Izba rolnicza może zwolnić od egzaminu, przewidzianego w § 1, osoby, które między 1 listopada 1936 r. a 15 maja 1938 r. były kierownikami technicznymi mleczarni, maślarni lub serowni, zgłoszonych do izby rolniczej celem zarejestrowania, ukończyły 35 rok życia, co najmniej 10 lat pracowały w zawodzie mleczarskim oraz mają ukończoną co najmniej szkołę powszechną I stopnia.

2. Osoby, określone w ust. 1, powinny do dnia 1 listopada 1939 r. złożyć do izby rolniczej podanie o zwolnienie od egzaminu pod rygorem utraty prawa ubiegania się o zwolnienie po tym terminie.

3. Izby rolnicze powinny wydać orzeczenia o zwolnieniu lub odmowie zwolnienia od egzaminu najpóźniej do dnia 1 stycznia 1941 r.

4. W razie odmowy podanie będzie uważane za równoznaczne z zawiadomieniem o zamiarze poddania się egzaminowi. W tym przypadku izba rolnicza powinna przesłać do właściwej komisji egzaminacyjnej podanie wraz z odpisem swego orzeczenia o odmowie zwolnienia od egzaminu.

§ 3. Te spośród osób, określonych w §§ 1 i 2, które do dnia 1 lipca 1941 r. nie złożą egzaminu z wynikiem dodatnim lub nie uzyskają zwolnienia od egzaminu — nie będą mogły po tym terminie zajmować stanowisk kierowników technicznych mleczarni, maślarni i serowni.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 lipca 1939 r.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
(—) J. Poniatowski.

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 28 lipca 1939 r. Nr 65, poz. 444).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 3 lipca 1939 r.

o granicach uchybień obiegowych dla zegarów znajdujących się w miejscach publicznych.

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 11 maja 1922 r. o rachubie czasu (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 307) zarządzam co następuje:

§ 1. Granice uchybień obiegowych dozwolonych dla zegarów znajdujących się w miejscach publicznych, z wyjątkiem zegarów słonecznych, wynoszą:

- 1) w miastach — 3 minuty;
- 2) we wszystkich innych miejscowościach:
 - a) dla zegarów należących do władz, instytucji i przedsiębiorstw państwowych lub samorządowych — 3 minuty;

b) dla pozostałych zegarów — 10 minut czasu średniego słonecznego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1939 r.

Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 21 sierpnia 1922 r. o granicach uchybień wskazań zegarów znajdujących się w miejscach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 676).

Minister Przemysłu i Handlu:
(—) Antoni Roman.

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 14 lipca 1939 r. Nr 62, poz. 414).

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

—oOo—

Z Kancelarii P. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej przesłał na ręce Prymasa Polski ks. kardynała Augusta Hlonda depeszę treści następującej:

„Przesyłam na ręce Waszej Eminencji wyrazy szczerego współczucia z powodu zgonu ś. p. ks. metropolity Edwarda Roppa.

(—) I. Mościcki“.

—oOo—

Z General. Insp. Sił Zbrojnych.

P. Marszałek Polski Edward Smigły-Rydz przyjął w dniu 28 b. m. w Generalnym Inspektoracie Sił Zbrojnych delegację jednej z najważniejszych organizacji polskich w Ameryce, Zjednoczenia Polskiego Rzymsko-Katolickiego w składzie: prezes Józef Kania, ks. kapelan Paweł Janeczko, sekretarz generalny Józef Barc, redaktor Franciszek Barc, dyr. Franciszek Daniel, dyr. Władysław Duch, dyr. Aniela Górna.

Delegacja, przedstawiona przez p. Lenartowicza, dyrektora Światowego Związku Polaków z zagranicy, złożyła Panu Marszałkowi w imieniu całej Polonii amerykańskiej wyrazy hołdu i czci oraz podziwu dla osiągnięć i stanowiska Polski w obecnej chwili.

Pan Marszałek w serdecznych słowach podziękował delegatom, po czym spędził dłuższą chwilę w ich gronie, interesując się żywo życiem i pracą Polaków w Ameryce.

—oOo—

Z Prezydium Rady Ministrów.

P. Prezes Rady Ministrów gen. F. Sławoj Składkowski otrzymuje w dalszym ciągu listy i depesze od szeregu związków, stowarzyszeń i organizacji z wyrazami czci i hołdu oraz zapewnieniem gotowości oddania życia i mienia dla dobra Polski:

„Zebrani na odprawie okręgowej prezesa oddziałów Związku b. Ochotników Armii Polskiej okręgu krakowskiego, liczącego ponad 5 tys. członków, którzy przeszli szkołę walki o niepodległość Ojczyzny w zrozumieniu, iż obecna chwila dziejowa wymaga nie tylko całkowitego podporządkowania się zarządzeniom władz państwowych i wojskowych, ale również zachowania hartu ducha i mocy i ciągłej gotowości do walki, zebrani prezesa uchwalają i deklarują: całkowite i bez zastrzeżeń oddanie się pod rozkazy Wodza Naczelnego i do Jego dyspozycji, stwierdzają natychmiastową gotowość wystąpienia do walki z każdym, kto chciałby naruszyć nasze granice“.

„Drugi walny zjazd delegatów Polskiego Zw. Pracowników Przemysłu Spirytusowego, Tytoniowego i Salinarnego zasyła Ci, Panie Premierze, wyrazy uznania za ofiarę Twą pracę dla dobra Rzeczypospolitej. Świat pracy zgromadzony w Zjednoczeniu polskich związków wyraża stałą gotowość do współpracy nad tworzeniem lepszego jutra“.

„Z okazji uroczystości uruchomienia miejskiego zakładu elektrycznego rozdzielczego w kresowym mieście Kępnie, zebrane korporacje miejskie i obywatelstwo składają Panu Premierowi gorące podziękowanie za wybitną pomoc i opiekę. Przesyłają wyrazy czci i hołdu oraz zapewnienia dalszej gotowości i pracy dla dobra Państwa“.

„Inwalidzi wojenni i wdowy, zebrani na uroczystości 20-lecia istnienia powiatowego koła Zw. Inwalidów Wojennych R. P. we Wrześni, przesyłają Ci, Panie Premierze, wyrazy hołdu z zapewnieniem, że wszystkie siły swe poświęcają dla dobra Najjaśniejszej Rzeczypospolitej“.

„Zebrani na walnym zjeździe ochotnicy wojenni ziemi Łukowskiej składają Ci, Panie Premierze, wyrazy czci i oddania“.

„Zebrani na organizacyjnym zebraniu Peowiaczy meldują Ci, Panie Premierze, posłuszenie, że tak jak od czasu powołania do życia P. O. W. przez Pierwszego Marszałka, tak i nadal stać będziemy,

jak jeden mąż na straży niepodległości Państwa i na rozkaz Twój oddamy swe życie ku chwale Ojczyzny“.

„Ogólnopolski zjazd rzemiosła cukierniczego w Częstochowie składa Panu Premierowi wyrazy hołdu i zgłasza gotowość służenia Ojczyźnie“.

—oOo—

Z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Ambasador włoski w Warszawie baron di Valentino wyjechał na urlop. W czasie jego nieobecności radcą ambasady M. Carissimo kierować będzie ambasadą w charakterze chargé d'affaires ad interim.

—oOo—

Z Ministerstwa Skarbu.

Streszczenie referatu Dyrektora Gabinetu Ministra Skarbu J. Rakowskiego o inwestycjach publicznych w r. b., wygłoszonego na konferencji prasowej w dn. 27 lipca 1939 r.:

„Rozwój inwestycji publicznych w r. b. nie tylko nie doznał jakiegokolwiek zahamowania, lecz przeciwnie, mamy do czynienia z dalszym wzrostem ogólnej kwoty wydatków na inwestycje, jak i przyspieszeniem tempa wykonywania poszczególnych robót. W pierwszym półroczu 1939 r. na podstawie ustawy o inwestycjach uruchomiono na cele inwestycji ogólnogospodarczych (cywilnych) kredytów na kwotę o kilka milionów złotych większą, aniżeli w tym samym okresie r. ub., tzn., że mimo pewnych trudności na rynku finansowym ogólne rozmiary inwestycji „cywilnych“ są nieco większe niż w roku ub.“

Drugie źródło finansowania inwestycji, jakim są dotacje i kredyty Funduszu Pracy, preliminowane początkowo na 85 milionów zł, już w toku dotychczasowego wykonania zwiększone zostało w skali rocznej do ca 100 miln. zł, a więc do poziomu wydatków zeszlaznych. Plan robót finansowanych przez Fundusz Pracy w roku budżetowym 1939/40 został dostosowany do ogólnopolskiego planu inwestycyjnego i potrzeb gospodarczych poszczególnych samorządów przy jednoczesnym uwzględnieniu konieczności zatrudnienia jak największej liczby bezrobotnych. Znaczny wzrost stanu zatrudnienia na robotach publicznych, jaki w tej chwili obserwujemy, jest w dużym stopniu spowodowany właśnie tą akcją Funduszu Pracy, który od razu w pierwszych miesiącach uruchomił poważną część swego rocznego budżetu, przeznaczającego na cele zatrudnienia.

Jeśli chodzi o wydatki inwestycyjne z budżetu państwowego oraz z budżetów wielkich przedsiębiorstw państwowych, stanowiąc trzecie zasadnicze źródło finansowania inwestycji o charakterze publicznym, to w r. b. wykaże ono w części dotyczącej przedsiębiorstw państwowych dość znaczny wzrost.

Jak wiadomo, wydatki inwestycyjne w budżecie Państwa nie zostały objęte ostatnimi kompresjami, a wydatki inwestycyjne przedsiębiorstw państwowych zwiększą się na skutek podjętej akcji rozbudowy wielu działów wytwórczości oraz inwestycji o charakterze obronnym.

Jeśli do tego dodamy, że kredyty na budownictwo mieszkaniowe rozprowadzane są w ustalonych rozmiarach, a sumy przeznaczane na F. O. N. w związku z subskrypcją Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej, której wpływy natychmiast są funduszowi temu przekazywane, zostały już znacznie zwiększone — możemy wypropagować wniosek, że tegoroczne wydatki na inwestycje publiczne nie tylko przekroczą znacznie kwotę zeszlazną, lecz również kwotę przewidywaną na r. b. pomimo że w inwestycjach opartych o samodzielne kredytowanie się różnych inwestorów na rynku pieniężnym (np. samorządów) wyłoniły się znaczne trudności.

Należy przypomnieć, że w r. 1936 łączne wydatki inwestorów publicznych wyniosły 612 miln. zł, w 1937 r. — 9,5 miln. zł, w 1938 r. ok. 1.100 miln. zł, a na r. b. obliczane były w momencie ustalania planu trzyletniego na ok. 1.250 miln. zł. Jak więc widzimy — mamy do czynienia ze stałym wzrostem wydatków na inwestycje publiczne, który to wzrost i w r. b. będzie miał miejsce.

Dla pełni obrazu należy wreszcie podkreślić, że cały ten scharakteryzowany powyżej wzrost działalności inwestycyjnej Państwa odbywa się własnym wysiłkiem finansowym kraju, gdyż kredyty zagraniczne stanowią zaledwie kilka procent w ogólnych wydatkach inwestycyjnych, jak również że równocześnie ma miejsce wzrost inwestycji prywatnych, opierających się również na kapitałach krajowych.

W ramach kredytów inwestycyjnych, przeznaczonych na cele ogólnogospodarcze, realizowany jest przede wszystkim intensywnie program elektryfikacyjny, zarówno w zakresie budowy nowych siłowni, jak i linii przesyłowych i stacji transformatorowych.

Niezależnie od uruchomionej już całkowicie w r. b. wielkiej elektrowni w Nisku podjęta została

budowa dwóch wielkich elektrowni pod Starachowicami i pod Lublinem, a więc w rejonach A i B Centralnego Okręgu Przemysłowego. Intensywnie też prowadzone są prace przy budowie siłowni wodnych w Rożnowie i Czchowie na Dunajcu. Na ziemiach północno-wschodnich wznoszona jest zapora wodna i zakłady elektryczne w Turniszkach z kredytów Funduszu Pracy.

W zakresie linii przesyłowych w pełnej realizacji znajdują się linie b. wysokiego napięcia Mościce — Rzeszów i Starachowice — Warszawa, wraz ze stacjami transformatorowymi. Obie te linie, łącznie z wybudowanym już odcinkiem Mościce — Starachowice, pozwolą na wykończenie wielkiej pionowej magistrali elektryfikacyjnej z Rożnowa do Warszawy. Ponadto jest w budowie w r. b. linia b. wysokiego napięcia Mościce — Rzeszów, jako ważny odcinek wielkiej magistrali poziomej południa Polski.

Szybkie uprzemysłowienie C. O. P. i rozwój miast na tym terenie wysunęły konieczność przyspieszenia rozbudowy okręgowej sieci rozdzielczej niższego napięcia w rejonie Centralnego Okręgu Przemysłowego. Prace te prowadzone są przez okręgowy zakład elektryfikacyjny w Tarnowie, przedsiębiorstwo państwowe, który zelektryfikował już szereg miast, jak np. Zabno, Dąbrowa, Mielec, Pilzno, Wojnicz i inne, a obecnie rozbudowuje swą sieć i w najbliższym czasie zaopatrzy w prąd szereg dalszych miast rejonu C Centralnego Okręgu Przemysłowego oraz będących tam na ukończeniu zakładów przemysłowych. Takie same prace w rejonie A C. O. P. prowadzi „Zeork“, a w rejonie B do wstępnych prac elektryfikacyjnych przystąpił już lubelski związek elektryfikacyjny („Lubzel“).

Wśród inwestycji komunikacyjnych główny nacisk położony został na budowę i przebudowę bardzo wielu odcinków najważniejszych dróg kołowych oraz mostów. W r. b. jest w budowie ok. 1.600 km dróg o twardej nawierzchni w różnych dzielnicach kraju. Z większych i ważniejszych robót mostowych są obecnie w toku: most stałowy na Narwi w Żółtkach, 5 mostów na Wiśle, prace przygotowawcze przy budowie mostu żelbetowego na Prucie w Jaremczu itp.

W zakresie kolejnictwa — niezależnie od robót związanych z utrzymaniem kolei, które zatrudniają ponad 40 tys. robotników — prowadzone są w ramach finansowych i kredytowych możliwości kolejki nowe inwestycje związane z przebudową węzła kolejowego warszawskiego, przebudową i modernizacją innych węzłów, budową stacji parowozowni, niezbędnych gmachów kolejowych itd. Największe nasilenie tych robót mamy w dystryktach kolejowych: warszawskiej, radomskiej, wileńskiej, toruńskiej, krakowskiej i lwowskiej.

W zakresie inwestycji wodno-komunikacyjnych — obok największej inwestycji, jaką są zapory wodne w Rożnowie i Czchowie, wykonywanej pod aspektem komunikacyjnym, elektryfikacyjnym i przeciwpowodziowym — prowadzone są w r. b. roboty przy budowie kanału Modrzejów — Kraków, drogi wodnej Zagłębie — Sandomierz, kanału Gopło — Warta, kanału Kamiennego, oraz wschodnich dróg wodnych. Kontynuowana jest regulacja Wisły na Pomorzu, w woj. warszawskim i w C. O. P.

Niezależnie od tych robót o znaczeniu komunikacyjnym prowadzone są przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych w 8 województwach większe prace melioracyjne, polegające na obwałowywaniu i regulacji wielu rzek oraz na odwadnianiu terenów.

Dużemu zwiększeniu uległy w r. b. inwestycje Ministerstwa Poczty i Telegrafów, przy których zatrudnienie podwoiło się w porównaniu z r. b. Prowadzone są: dalsza budowa kabla dalekosiężnego na odcinku Sandomierz — Lwów, kablowanie sieci miejskich, montaż automatycznych central telefonicznych w Poznaniu i Stanisławowie, inwestycje w dziale radiofonii itp.

W dziale inwestycji związanych z rolnictwem, poza wspomnianymi powyżej pracami melioracyjnymi i kontynuowaniem niektórych prac związanych z przebudową ustroju rolnego, buduje się w tej chwili 28 śpiślerzy zbożowych, 9 gorzelni, kilka dużych i wiele mniejszych przechowalni owoców, 151 młeczarni, zakłady przerobu lnu, oczyszczalnię nasion w Krakowie itp.

W dziale inwestycji morskich wspomnieć należy o budowie w Gdyni kanału przemysłowego. Program inwestycji portowych i rybackich obejmuje w r. b. wykonywanie prac najpilniejszych, wymaganych bieżącymi potrzebami wzrastającego ruchu i obrotów w porcie gdyńskim. Wykonywana więc jest rozbudowa dróg i torów kolejowych, budowa 5 nowych dźwigów drobnicowych, rozbudowa magazynów portowych, urządzeń elektrycznych i telefonicznych, nadbudowa chłodni śledziowej itp.

Poza inwestycjami portowymi i rybackimi kontynuowane są przez resort Ministerstwa Przemysłu i Handlu — zgodnie z opracowanym przez tenże resort programem rozbudowy floty handlowej — inwestycje żeglugowe. Dzisiaj właśnie w Gdyni z okazji poświęcenia nowego statku „Chrobry“ P. Mini-

ster Przemysłu i Handlu na specjalnie zorganizowanej konferencji prasowej na pokładzie tego statku udzielił szczegółowych informacji o postępach i rozbudowie naszej Marynarki Handlowej. Dlatego też ograniczyć się jedynie do krótkiego podania cyfr ilustrujących nasz postęp na tym odcinku na przestrzeni ostatnich trzech lat.

A więc od 1937 r. w ramach wspomnianego planu żeglugowego Ministerstwo zakupiło względnie zamówiło 22 statki o nośności przeszło 70 tys. ton, z czego już dziś w kampanii czynnych jest 13 statków o nośności ca 45 tys. ton, w budowie zaś pozostaje 9 statków o nośności ca 25 tys. ton, z czego jeszcze w r. b. ma być wykończonych i oddane do użytku 5 statków o nośności ca 14 tys. ton.

Wreszcie należy wspomnieć, iż w ramach prac i programów inwestycyjnych na odcinku morskim został uczyniony poważny krok naprzód w rodzimym budownictwie okrętowym przez przystąpienie do budowy w Stoczni Gdyniejskiej pierwszego pełnomorskiego statku handlowego „Olza”.

Parę słów chciałbym jeszcze powiedzieć o inwestycjach przemysłowych wnoszonych z kapitałów państwowych i prywatnych. W tej dziedzinie obserwujemy w r. b. szczególnie duży ruch na terenie C. O. P. Dotychczas wpłynęło ponad 70 podań różnych firm o ulgi podatkowe przy wnoszeniu zakładów przemysłowych i handlowych, z czego wpłynęło do Ministerstwa Skarbu i zostało załatwione definitywnie w r. b. 26 podań, obejmujących przeszło 80 miln. zł, dokonanych już i projektowanych inwestycji. Te dane formalne nie odzwierciedlają ściśle faktycznego stanu wykonywanych inwestycji przemysłowych. Według informacji samorządu gospodarczego buduje się faktycznie na terenie C. O. P. 45 większych i średnich zakładów oraz 60 małych. Ogólna wartość wybudowanych już i będących w budowie na terenie C. O. P. fabryk jest oczywiście kilkakrotnie większa niż wymieniona powyżej kwota 80 miln. zł, gdyż nie obejmuje ona wielkich zakładów przemysłu wojennego z „Zakładami Południowymi” w Stalowej Woli na czele, oraz inwestycji prywatnych, których podania nie zostały jeszcze załatwione.

W r. b. ruch inwestycyjny C. O. P. objął również województwo lubelskie, gdzie przystąpiono do budowy kilku większych fabryk. Wskutek tego w najbliższym czasie będziemy mieli silnie już rozbudowaną podstawową sieć ośrodków przemysłowych Centralnego Okręgu, rozrzuconych w sposób dekoncentryczny od Sandomierza.

Tegoroczny program inwestycji publicznych realizuje trzy podstawowe swoje zadania i cele: 1) rozbudowuje i umacnia siły obronne kraju i na ten cel jest przede wszystkim nastawiony; 2) przyczynia się do wzrostu stanu zatrudnienia bezpośredniego na prowadzonych robotach publicznych oraz pośredniego w przemyśle związanych z wykonywanymi inwestycjami; 3) przyspiesza niezbędną dla dalszego rozwoju procesów gospodarczych przebudowę struktury społeczno-gospodarczej kraju.

Jeśli chodzi o zatrudnienie — to w dniu 30 czerwca pracowało na robotach publicznych 280 tys. robotników w porównaniu z 253 tys. w końcu czerwca ub. roku, dane zaś o zatrudnieniu w

górnictwie, hutnictwie, przemyśle przetwórczym, w elektrowniach i wodociągach, a więc w największych zakładach zatrudniających ponad 20 robotników, wykazują w maju r. b. 867 tys. pracujących robotników w porównaniu z 806 tys. w maju r. ub.

Cyfrы te nie obejmują wielkiej ilości małych warsztatów, zatrudniających znakomitą większość polskiej armii robotniczej i rzemieślniczej, w których to warsztatach zatrudnienie wzrasta bardzo poważnie.

Co się tyczy wpływu inwestycji publicznych na przebudowę struktury społeczno-gospodarczej — poglądy na to zagadnienie będziemy mogli uzyskać, oceniając je z punktu widzenia lokalizacji terenowej.

Tak więc na zachodzie kraju, to jest w woj. poznańskim i pomorskim, mamy do czynienia z następującymi rodzajami prac inwestycyjnych:

a) z robotami Funduszu Pracy w miastach i na wsi, b) robotami drogowymi, które w woj. pomorskim charakteryzują się scalaniem szlaku północno-południowego, z ominięciem Gdańska na Toruń. Ponadto w woj. poznańskim poza regulacją węzła poznańskiego następuje związanie odcinków między starymi granicami.

c) Trzecią grupę stanowią prace związane z włączeniem obszaru ziemi poznańskiej, kaliskiej i Kujaw w system wodny Kalisz — Poznań, Kalisz — Inowrocław przez jezioro Gopło i Bydgoszcz, do związania z Wisłą przez kanał nadnotecki.

d) Z funduszy Ministerstwa Rolnictwa w obu woj. zachodnich realizowane są urządzenia do usprawnienia obrotu artykułami rolnymi (śpiżarnie oraz zakłady przerobu 1nu).

Główne grupy inwestycji na ziemiach wschodnich realizują następujące niewątpliwie ważne postulaty:

a) Inwestycje Funduszu Pracy obejmują miasta o zarysowującej się aktywności gospodarczej oraz wiele inwestycji na wsi, gdzie Fundusz Pracy inwestuje przede wszystkim w urządzenia kulturalne i zdrowotne, jak np. domy ludowe, poradnie, urządzenia sportowe itp.

b) Roboty drogowe w pierwszym rzędzie prowadzone są w dwóch punktach granicznych z Litwą, a więc około Suwałk i Wilna, przedłużając szlak Marszałka. W trójkącie Wilno — Mołodeczno — Lida są na ukończeniu prace związane z aktywizacją ośrodków gospodarczych Lidy — Osmiany, Mołodeczna i Wilejki. Na Polesiu na miejsce dalsze wykańczanie szlaku Brześć — Minkaszwicze na odcinku Pińsk — Łuniniec. Na Wołyniu prowadzona jest budowa szlaku na linii Łuck — Horochów — Stojanów, skracającego powiązanie Łucka ze Lwowem. Na linii Stryj — Drohobycz — Stanisławów przebudowa odcinków dróg.

c) Prace na drogach wodnych na Kresach Wschodnich prowadzone są nadal na kanale Kamiennym i na drodze wodnej Pińsk — Brześć oraz obejmują ponadto regulację dopływów Prypeci, rzeki Turii w pow. kowieńskim, dopływów Buğu koło Brześcia oraz prace nad obwałowaniem Buğu w powiecie brzeskim.

Budowa urządzeń dla usprawnienia obrotu artykułami rolnymi została przez Min. Rolnictwa na całej przestrzeni ziem wschodnich szczególnie nasilona i rozmieszczona w głównych ośrodkach zbiorczych, względnie rozdzielczych produktów rolnych na wschodzie. Inwestycje te obejmują budowę 17 śpiżarni, 5 gorzelni w woj. wileńskim i poleskim, po kilkanaście przechowalni owoców w każdym województwie, siarkownię w Dubnie i szereg mleczarni.

W wielkim klinie terenowym między północno-zachodnią i wschodnią częścią kraju, obejmującym okręgi przemysłowe, inwestycje publiczne scharakteryzować można w sposób następujący:

a) Na południowo-zachodzie, na linii Śląsk — Kraków — Częstochowa — Łódź, prowadzi się szereg inwestycji miejskich, zgrupowanych przede wszystkim wokół Krakowa i na Górnym Śląsku, a także w pasie przemysłowym na linii Warszawa — Piotrków — Częstochowa — Śląsk.

b) Inwestycje drogowe w woj. łódzkim i warszawskim realizują dalsze etapy ulepszenia nawierzchni między Łodzią — Warszawą i Poznaniem oraz realizują w dalszym ciągu odcinki lewobrzeżnego, w stosunku do Wisły, szlaku Warszawa — Gdynia na Brześć Kujawski.

c) Inwestycje wokół węzła warszawskiego, poza kierunkiem w górę Wisły oraz kierunkiem wschód-zachód, w sposób racjonalny rozpoczynają pierwszy etap prac nad aktywizacją nadgranicznego pasa Mazowsza.

d) Inwestycje drogowe w Okręgu Centralnym obejmują odbudowę zniszczonego lewobrzeżnego szlaku Sandomierz — Kraków, a następnie ważnych odcinków Janów Lubelski — Nisko i Szczepczyn — Biłgoraj, łącząc dotychczas zaniedbane nadgraniczne ziemie byłych zaborów rosyjskiego i austriackiego. Na linii Mielec — Kolbuszowa — Sokołów — Leżajsk wykańcza się szlak bezpośrednio wiążący te miasta.

e) W Okręgu Centralnym aktywność inwestycji Funduszu Pracy jest mniejsza, aniżeli w pozostałych obszarach kraju, natomiast ruch inwestycyjny opiera się tu przede wszystkim na budowie wielu nowych wielkich i średnich zakładów przemysłowych. Należy podkreślić, że w Okręgu Centralnym T. O. R. prowadzi budownictwo szeregu rozwijających się miast w wysokości 45% całości swych funduszy przeznaczonych b. r. na budownictwo mieszkaniowe.

f) Wreszcie, jak zaznaczono powyżej, w tym okręgu skoncentrowane zostały przede wszystkim główne prace elektryfikacyjne.

Dla uzupełnienia tej charakterystyki prac inwestycyjnych w r. b. wspomnieć jeszcze należy w zakończeniu o budownictwie państwowym, w którym główną pozycję stanowią inwestycje szkolne, obejmujące 24 miejscowości. Mowa tu o gimnazjach, szkołach, liceach technicznych i rolniczych oraz rozbudowie zakładów uniwersyteckich z inwestycyjnych funduszy państwowych, poza którymi to miejscowościami budują się jeszcze szkoły im. Marszałka Piłsudskiego w Kielecczyźnie i na Polesiu oraz kilkaset szkół wnoszonych przez samorządy.”

Z Ministerstwa Komunikacji.

W Y K A Z

ilości pojazdów mechanicznych (cywilnych) kursujących na obszarze Rzplitej w dniu 1 lipca 1939 r.

Nr Porz.	Województwo	Liczba mieszkań- ców na dz. 1.I. 1939 r. (w przy- bliżeniu)	Ilość samochodów					Ilość motocykli	Ogólna ilość pojazdów mechanicznych	Półroczny przyrost (w %) ogólnej ilości pojazdów mechanicznych w stosunku do ilości z dnia 1.I. 1939 r.	Liczba mieszkańców przypadająca na jeden pojazd mechaniczny	UWAGI	
			osob- wych	doro- żek	auto- busów	cięża- rowych	innych						ogólna
1.	Białostockie	1.388.000	389	74	62	186	34	745	460	1.205	+ 2,4	1.152	1) Do ilości innych pojazdów mechanicznych (kol. 7) zaliczono: cysterny, pożarnicze, traktory i t.p. 2) Półroczny procentowy przyrost według poszczególnych rodzajów pojazdów mechanicznych w stosunku do ilości z dn. 1. I. 1939 wynosi: a) osobowe przyrost „ + 14,7% b) dorożki „ + 1,3% c) autobusy „ + 8,3% d) ciężarowe „ + 10,4% e) inne „ + 9,2% f) motocykle „ + 27,9% 3) Przybliżoną liczbę mieszkańców przyjęto na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego z uwzględnieniem terenów przyłączonych. 4) Podział administracyjny wg. stanu na 1. I. 1939 r. 5) Ogólna ilość pojazdów mechanicznych wraz z pojazdami czasowo wycofanymi z ruchu wynosi: samochodów . . . 59706 motocykli . . . 19766 Razem . . . 79472
2.	Kieleckie	2.936.000	1.298	176	159	496	118	2.247	803	3.050	+ 7,1	963	
3.	Krakowskie	2.488.000	2.128	300	83	596	133	3.240	1.080	4.320	+ 12,4	576	
4.	Lubelskie	2.326.000	695	55	169	209	77	1.205	406	1.611	+ 6,7	1.444	
5.	Lwowskie	3.383.000	1.690	348	129	455	142	2.764	739	3.503	+ 14,0	966	
6.	Łódzkie	2.914.000	2.042	290	212	745	175	3.464	954	4.418	+ 14,0	660	
7.	Nowogródzkie	1.173.000	249	44	72	109	38	512	323	835	+ 42,0	1.405	
8.	Poleskie	1.255.000	265	15	32	64	30	406	187	593	+ 17,9	2.116	
9.	Pomorskie	2.017.000	3.345	463	185	1.276	142	5.411	1.743	7.154	+ 7,2	282	
10.	Poznańskie	2.506.000	3.578	477	230	1.025	115	5.425	1.488	6.913	+ 3,3	362	
11.	Stanisławow- skie	1.601.000	375	110	35	52	29	601	230	831	+ 28,2	1.927	
12.	Tarnobrzelskie	1.732.000	326	22	40	57	11	456	169	625	+ 35,0	2.771	
13.	Warszawskie	2.703.000	1.150	71	105	463	87	1.876	1.027	2.903	+ 12,2	931	
13a.	m.st. Warszawa	1.297.000	5.602	2.545	356	2.329	263	11.095	2.391	13.486	+ 16,9	96	
14.	Wileńskie	1.416.000	432	59	75	114	70	750	583	1.333	+ 59,4	1.062	
15.	Wołyńskie	2.314.000	386	22	81	114	42	645	294	939	+ 19,0	2.464	
16.	Śląskie	1.641.000	4.204	211	182	1.213	170	5.980	2.546	8.526	+ 34,1	192	
	Razem	35.090.000	28.154	5.282	2.207	9.503	1.676	46.822	15.423	62.245	+ 15,2	564	